

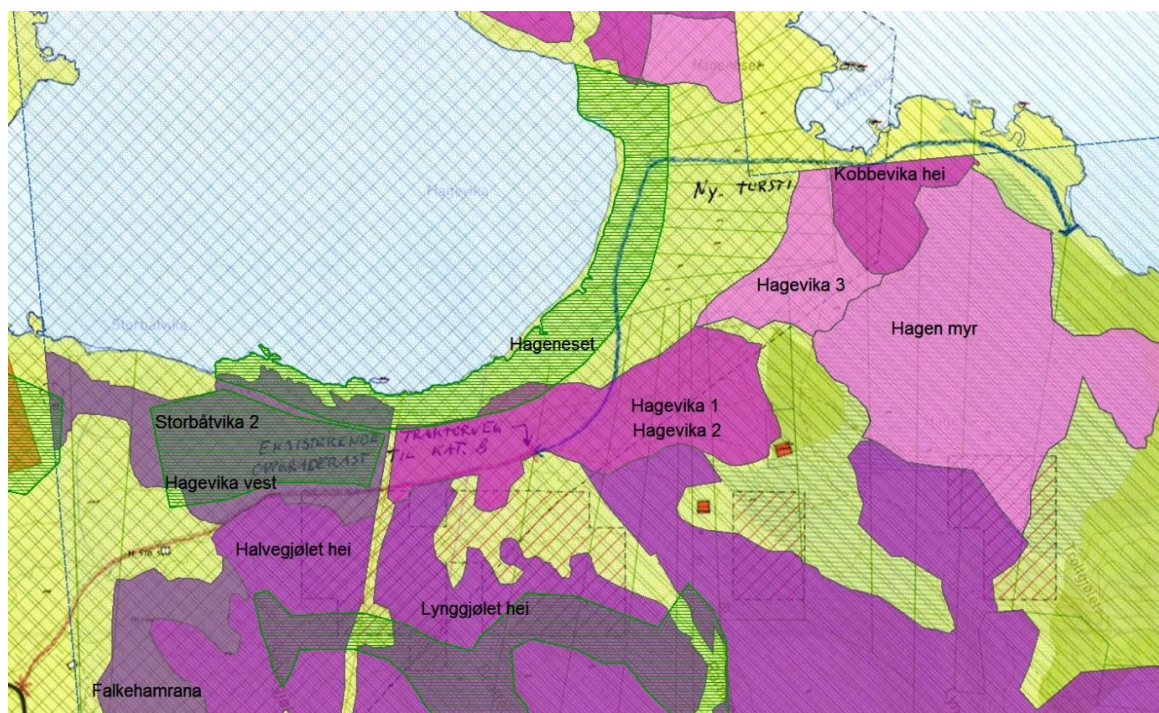
Vurdering etter naturmangfaldlova - Tursti på Blindheim, Vigra

Etter Naturmangfaldlova (nml) § 7 skal prinsippa i lova §§ 8-12 leggest til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet som råkar ved naturmangfald. Vurderinga og vektlegginga skal gå fram av vedtaket.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Figur 1: Oversikt over registrerte naturtyper i området (med navn på områda).

Kartet viser tursti som søkt om og registrerte område med verdifulle naturtyper. I [naturbase](#) er det lagt inn open lenke til faktaark for dei ulike områda med verdifulle naturtyper som blir råka av tiltaket:

Hagen myr	Terrengdekkande myr	Faktaark - Naturtyper NiN (miljodirektoratet.no)
Kobbevikhei	Kystlynghei	Faktaark - Naturtyper NiN (miljodirektoratet.no)
Hagevika 1	Semi-naturleg våteng	Naturbase faktaark
Hagevika 2	Naturbeitemark	Faktaark - Naturtyper NiN (miljodirektoratet.no)
Hagevika 3	Semi-naturleg eng	Naturbase faktaark
Hageneset	Strandeng og strandsump	Naturbase faktaark (kan unngås ved omlegging av trase)

I tillegg er desse verdifulle naturtypene råka av eksisterande sti:

Storbåtvika	Naturbeitemark	Naturbase faktaark
Hagevika vest	Naturbeitemark	Naturbase faktaark (ikkje direkte råka, men nærliggande den eksisterande)
Halvegjølet hei	Kystlynghei	Faktaark - Naturtyper NiN (miljodirektoratet.no)
Lynggjølet hei	Kystlynghei	Faktaark - Naturtyper NiN (miljodirektoratet.no) (eksisterande traktorveg ligg i grensa til denne)

Naturtypene som vil bli råka av turvegtraséen slik den er vist, er naturbeitemark, [semi-naturleg eng](#), [semi-naturleg våteng](#) og [kystlynghei](#), som alle er semi-naturlege naturtyper. Av desse er kystlynghei ein sterkt truga naturtype (EN) og ein utvald naturtype jf. nml §52, medan naturbeitemark og semi-naturleg eng er sårbar (VU). Omsøkt plassering råker også våtmark/myr, og strandeng/strandsump.

Semi-naturlege naturtyper er forma av langvarig, ekstensiv hevd som beite, slått eller lyngbrenning. Dei er avhengige av riktig skjøtsel for å oppretthalde artsmangfaldet og dei økologiske funksjonane som er typisk for naturtypene. Elles vil naturtypene fortrenge av andre artar og gå tapt som følge av suksessjon og etablering av skog. Både mangel på skjøtsel og for svak skjøtsel, til dømes for svakt beitetrykk, er derfor viktige truslar mot desse naturtypene.

Kystlynghei er ein utvald naturtype (jf. Naturmangfaldlova § 52). I forskrift om utvalde naturtyper etter naturmangfaldlova kjem det fram at kystlynghei klassifisert som «svært viktig» (A-lokalitet) eller «viktig» (B-lokalitet) av Miljødirektoratet er førekomst av utvald naturtype. Det same er no også kystlynghei som er klassifisert som «svært høy», «høy», «moderat» eller «lav lokalitetskvalitet». Av områda med kystlynghei er «Halvegjølet hei» og «Lynggjølet hei» fått lokalitetskvalitet «høy kvalitet». Desse to områda er råka av allereie etablert sti (raud linje i kartet), men stien som søkast om no (blå linje i kartet) vil ikkje gå over desse. Stien som no søkast om vil derimot råke «Kobbevika hei» som er kystlynghei med «moderat lokalitetskvalitet» og dermed også utvald naturtype.

Den mest typiske planten i kystlynghei er røsslyng. Det opne landskapet gjer at mange planter og insekt trivst her og fleire trua arter lev i kystlynghei. Som andre semi-naturlege naturtyper er kystlynghei avhengig av rett skjøtsel. Naturtypen er forma gjennom rydding av kratt og skog, og beitinga av langvarig hevd med beite, og mange stader lyngbrenning og lyngslått.

Stien er foreslått å krysse *Hagevika* 1 og 2 som er registrert som naturtype semi-naturleg våteng og naturbeitemark med dårleg tilstand, men stort naturmangfald (men artsdiversiteten er ikkje stor). Det meste av året har området høgt nok grunnvassspeil til å reknast som våtmark. Området må ikkje drenerast slik at grunnlaget for naturtypen endrast. Den gamle kulturmarka haldast i dag ikkje ved hevd, og er i ferd med å gro igjen. Naturbeitemarka er registrert som trua (VU) og med sentral økosystemfunksjon.

Også *Hageneset* som er registrert som viktig strandeng og strandsump er råka av traséen det blir søkt om. I beskrivinga av lokaliteten står det at den har fått verdi B (viktig) fordi den er stor, intakt, svært variert og nokolunde artsrik med innslag av ein del kravfulle artar og ein raudlisteart i lågare kategori. Det står og at det beste for dei biologiske verdiane er om området ikkje utsettast for fysiske inngrep. Det er ein føremøn for vegetasjonen om beitinga takast opp att.

På synfaring i området såg vi at faktisk tenkt trase vil gå noko over våtmark i området rett nord for den kartlagde Hagen myr. Hagen myr er registrert som terrengdekkande myr med lav kvalitet. Myra er registrert som sårbar (VU) i norsk raudliste for naturtyper 2018. Det er torvtak i myra i den grad som er utslagsgivande for ein dårleg tilstand ([Faktaark - Naturtyper NiN \(miljodirektoratet.no\)](#)). Det er registrert fleire artar og arealet er utslagsgivande for eit moderat naturmangfald.

I Giske kommune sin kommunedelplan for naturmangfold er området ein del av *H560_Blindheim-Tørneset*. Området er i planen beskrive som *fleire små naturtypeområde tett mot kvarandre*. Området er sterkt prega av menneskeaktivitet. Vidare står det at det *Generelt for alle delområda er gjødsling, fysiske inngrep i terreng, nedgang i beitinga og attgroing*. I planen er det anbefalt tiltak/skjøtsel/omsyn: *Det bør utarbeidast ein skjøtelsplan for området som avgrensar/reduserer gjødsling, fysisk inngrep i terreng og innfører beiting med både sau og kyr. Drenering bør unngåast i dei våte delområda. Sand og stein bør ikkje fjernast, spesielt nær sandstranda. Framand vegetasjon bør fjernast. Sjøppel bør ikkje kastast eller brennast i området. Det bør setjast opp informasjonsskilt om bruk og vern av området for badegjestar og andre. Det bør utarbeidast lokale retningslinjer for bruk av innmark og/ eller verneområda for friluftaktivitetar.*

Figur 2: Område H560_Blindheim-Tørneset i Kommunedelplan for naturmangfold i Giske kommune.

Det er eit rikt fugleliv i området. Kommunen har gjort vurderingar knytt til raudlista rovfuglar i behandlinga av tiltaket. Det er ikkje hekkande rovfuglar i området i dag, som ein treng å ta spesielt omsyn til. Ettersom naturen i vår kystkommune kan vere egna som verdifulle tilhaldsstad for raudlista fugleartar, bør ein vere varsam med til dømes å sleppe hundar laus i slike områder.

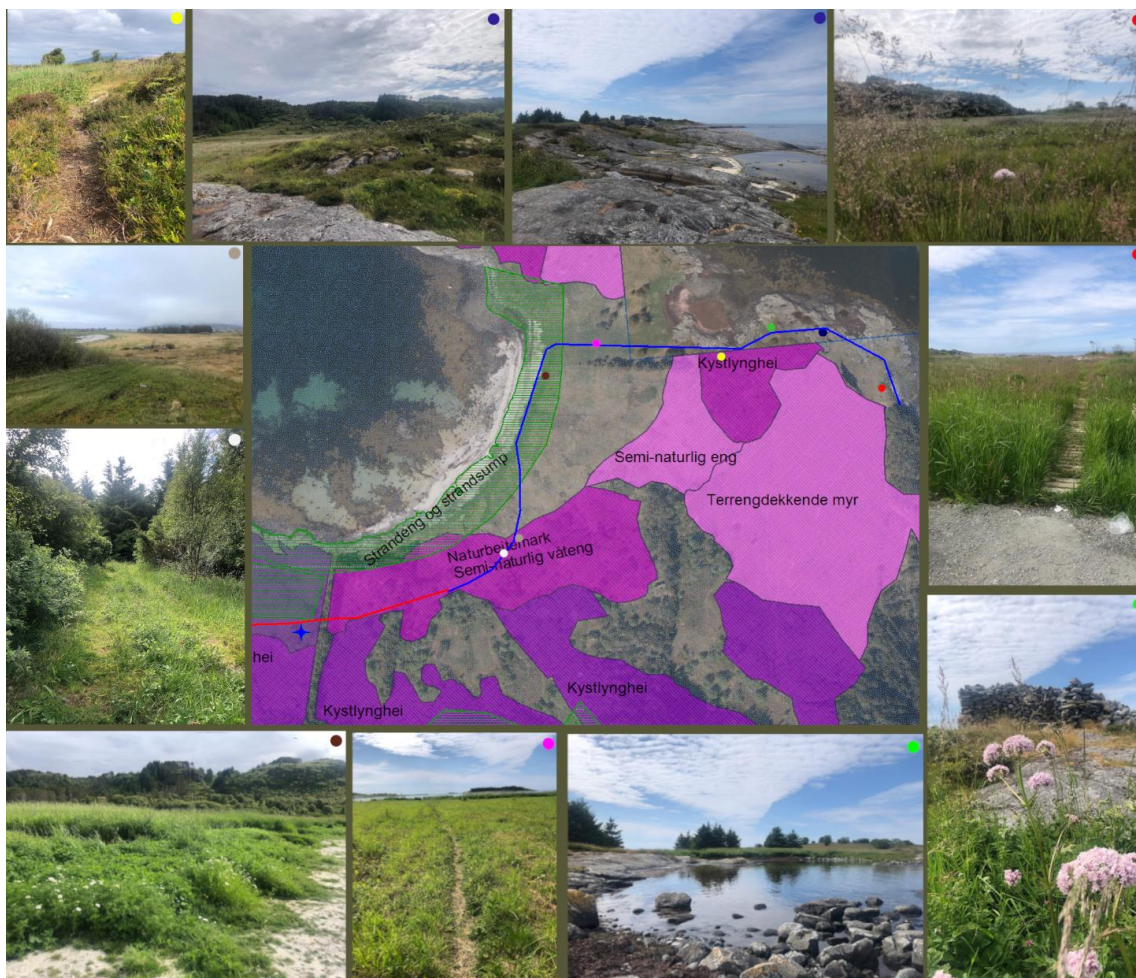
[Kildegras](#) er ein *nær trua* art som det er registrert funn av i sanddyneområda i. Arten veks på havstrand med bekkesig eller anna ferskvasstilføring og ofte med noko innblanding av tangrestar i substratet, den har også førekomstar langs elver, bekker og i kjelder i innlandet.

Foreslått plassering

For dette området vurderer vi at tiltaket ikkje vil føre til ytterlegare negative konsekvensar for fuglelivet enn vidareføring av dagens situasjon. Det er etablert grusa sti både frå aust og vest, og det er no berre delen på midten som manglar opparbeiding. Både opparbeidd sti og sti som søkt om er allereie i bruk, og der er allereie mykje ferdsel.

Det er foreslått at stien skal krysse semi-naturleg våteng og naturbeitemark. Området må ikkje drenerast slik at grunnlaget for naturtypen endrast. Den gamle kulturmarka haldast i dag ikkje ved hevd, og er i ferd med å gro igjen. Også viktig strandeng og strandsump er råka av traséval, men er mogleg å unngå ved å legge traseen lenger aust, og ut av området *Hageneset*. Traséval for stien vil også råke semi-naturleg eng og kystlynghei i *Kobbevik*. Kystlyngheia i Kobbevik er utvald naturtype etter naturmangfoldlova §52. Her er det foreslått at stien plassert i utkanten av naturtypen, mot sjøen. Men med mindre stien byggast over berga i sjøkanten vil den måtte gå noko over registrert

kystlynghei. Tiltak vil derfor føre til ein viss reduksjon av den utvalgte naturtypen. Ettersom ein ikkje kan unngå å legge stien over viktige naturtyper, må ein velge ein trase som gir minst mogleg negativ verknad for viktig naturtype. Ein må begrense inngripen til det som er naudsynt, og nytte metodar som ikkje reduserer kvaliteten på naturtypene. Det er oppgitt i søknad at stien skal leggjast på duk over eksisterande terreng på ein måte som gjer tiltaket reversibelt. Vi vil også tilrå at det utarbeidast skjøtelsplan for området slik at naturtypene holdast i hevd. Statsforvaltar tipsa på synfaring om at grunneigarar har moglegheit til å søke om tilskot til dette.

Figur 3: Foto frå omsøkt sti. Fargepunkta i kartet viser omtrentleg kor fotografen sto når biletet vart tatt.

Føre-var-prinsippet (§ 9)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Naturtypene i området er kartlagt og ein har sjekka naturbase for registreringer av artar. Ein vurderer at tilgjengeleg kunnskapsgrunnlag er tilstrekkeleg.

Naturmangfoldet i området har spesielt stor verdi. Dette gjeld både eksisterande og omsøkt sti, som begge blant anna råker den utvalde naturtypen kystlynghei. Når det gjeld naturtypar kan ein

begrense negativ innverknad med å legge om deler av traseen. Det blir likevel noko inngrep i naturtypene på grunn av tiltaket.

For fuglelivet vurderer ein at i dette området vil tiltaket ikkje føre til ytterlegare negative konsekvenser enn vidareføring av dagens situasjon ville gjort.

Risikofaktorer:

Gjengroing:

Ein viktig trussel mot semi-naturlege naturtypar er gjengroing og suksisjon. Dette skjer ved opphøyr av beite og skjøtsel, eller endring av andre føresetnadar for naturtypen. Området er allereie i dag i tidleg gjengroingsfase. Det vil vere positivt om det blir laga ein skjøtelsesplan for området, som hindrar gjengroing. Området må kunne beitast og skjøttast også med ein sti gjennom.

Drenering:

Myr og semi-naturleg våteng avhengig av høgt grunnvasspeil, og må ikkje drenerast. Drenering endrar føresetnaden for naturtypen. Det blir da betre grunn for tilvekst av trær og kratt. Det er informert i søknaden om tiltaket at stien skal byggast utan å drenere eller demme opp vatn. Det er viktig at det blir følgt opp.

Nedbygging:

Nedbygging og andre arealinngrep er ein spesielt viktig påvirkningsfaktor for strandeng. Det er mogleg å legge om stien slik at ein unngår nedbygging av strandeng. Det er oppgitt at tiltaket skal byggast på ein måte som gjer at det kan takast bort igjen dersom det skulle bli behov for det i framtida.

Statsforvaltar nemner i eit innspel i saka at det er ein moglegheit for at køyring, midlertidig lagring av masse og anna bruk av sideterreng i anleggsfasen vil gi varig endring av tilhøva.

Kommunen har gjort ei vurdering knytt til sensitive artsdata. Dette er viktig å ta omsyn til ettersom tiltak kan vere forstyrrande for slike artar, spesielt i hekketida. Det er spesielt viktig å ta omsyn dersom der er viktige areal for trua artar. I området på Blindheim er det allereie etablert sti både frå aust og vest, og der er mykje ferdsel i området i dag. Det er i dag ikkje hekkande rovfugl i området som vil vere ei hindring i etablering av sti.

Dersom ein ser det som naudsynt, kan ein sette inn avbøtande tiltak, og søkar skriv at stien leggast på ein slik måte at den evt kan takast bort ved eit seinare høve.

Økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

I arbeidet med eit sti-prosjekt er det spesielt viktig å ha kunnskap om kva naturverdiar som er sårbare for ferdsel og friluftsliv, og kva effektar ferdsel og friluftsliv har på desse naturverdiane.

Tilrettelegginga for friluftslivet må skje på ein måte som tar omsyn til naturmiljøet, slik at naturverdiane ikkje ringast. Det er nødvendig å følgje med på korleis naturverdiane påverkast over tid.» (Skaff informasjon om området - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no))

Semi-naturlege naturtypar finst i hei-landskap langs kysten, i skog og i tilknyting til stølslandskapet i fjellet. I Giske kommune er det fleire andre lokalitetar med slik naturtype. Hos Miljødirektoratet er det blant anna registrert store areal med utvald naturtype – Kystlynghei på Synes og Godøyfjellet. Naturtypene vil ikkje gå tapt på grunn av tiltaket. Turstien må bli lagt slik at den gjer minimalt med inngripen i verdifulle naturtypar. For at dei verdifulle semi-naturlege naturtypene skal bestå, bør det skjøttast med beite og sviing. Vi vil tilrå å utarbeide ein skjøtelsesplan for området. Statsforvaltar informerer om at det er mogleg å søke om støtte til dette. Tiltaket bør flyttast ut av strandenga.

Kostnader ved evt. miljøforringing skal berast av tiltakshavar (§ 11)

Dersom det blir aktuelt skal tiltakshavaren dekke kostnadane ved å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet som tiltaket påfører, dersom dette ikkje er urimeleg ut frå karakteren til tiltaket og skaden.

Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar (§ 12)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfaldet skal det takast utgangspunkt i slike driftsmetodar og slik teknikk og lokalisering som, ut frå ei samla vurdering av tidlegare, noverande og framtidig bruk av mangfaldet og økonomiske forhold, gir dei beste samfunnsmessige resultat.

Det er opplyst at stien skal byggast på ein måte som gjer at den «flyter» på terrenget og kan takast bort ved ei seinare anledning dersom ein ser det som naudsynt, utan at grunnen skal ha blitt øydelagt av tiltaket. Plasseringa bør endrast noko slik at ein i større grad unngår viktige naturtypar.

Ein må begrense inngripen til det som er naudsynt, og nytte metodar som ikkje reduserer kvaliteten på naturtypene. Over myr og anna våtmark kan det nyttast metodar som gjer at stien hever og senker seg saman med vann-nivået og at våtmark og myr ikkje demmast opp eller drenerast på grunn av tiltaket. Det må gjerast så lite masseutskifting som mogleg. Over kystlynghei må det nyttast materiale og metodar som ikkje hindrar framtidig skjøtting av naturtypen. Etter kommunen sin vurdering kan stien over kystlyngheit etablereast med duk og tynt gruslag, slik som foreslått frå søkar. Dette gjer stien god og brukbar, men gjer minst mogleg inngripen på eksisterande terreng og naturtypen «kystlynghei». Dette vil og bli ei reversibel løysing dersom det i framtida skulle bli naudsynt å fjerne tiltaket. Over bekkedrag kan det nyttast kloppar istadenfor å legge vatn gjennom rør.

Konklusjon

Det er både verdifullt og trua artsmangfald i området, og fleire raudlista naturtypar og artar. Ved å endre plasseringa noko, kan ein i større grad ta omsyn til viktige naturtypar. For at semi-naturlege naturtypar som kystlynghei ikkje skal gro igjen, må vegetasjon haldast nede og skjøttast rett. Ettersom ein ikkje kan unngå å legge stien over viktige naturtyper, må ein velge ein trase som gir minst mogleg negativ konsekvens for naturtypene. Ein må begrense inngripen til det som er naudsynt, og nytte metodar som ikkje reduserer kvaliteten på naturtypene.